

- Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 30 травня 2019 року. Тези наукових доповідей. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 21-25.
4. Дзісяк Я. Нащадки шляхти – керівники українських збройних формувань Галичини першої чверті ХХ століття. *Новітня доба* №6. НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2018. С. 20-31.
 5. Кваснюк Я. Військові формування Галицької армії на Станіславщині під час українсько-польської війни 1918-1919 рр. Галичина. *Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис* №32. Івано-Франківськ, 2019. С. 113-124.
 6. Кравчук М.В. Правові основи будівництва Національних Збройних Сил України в 1914-1993 рр. (Орг-я. структура, штати): Історико-правове дослідження. Івано-Франківськ: Вид. «Плай»; Коломия: видавничо-поліграфічне товариство «Вік», 1997. 292 с.
 7. Реєнт О., Марущенко О. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923: Енциклопедія: У 4 т. *Український історичний журнал* №1, 2022. С. 220-226.
 8. Руккас А., Гуменний С. Становлення структур Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) на Тернопіллі у 1918 р. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка* №1 (144), 2020. С. 49-55.
 9. Троханяк О. Наш край в період ЗУНР. «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ТОВ «ЦП КОМПРИНТ», 2020. С. 257-259.

Бутрин Ю. Ю.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету*

*Науковий керівник: к. ю. н., доц.,
завідувач кафедри теорії
та історії держави і права ЗУНУ,
Заслужений юрист України
Кравчук М. В.*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства, нашої держави, проблема розвитку освіти займає важливе місце, оскільки саме освіта є рушійною силою нації, яка прагне бути частиною цивілізованого світу, зокрема світової спільноти. Тому якнайшвидше усунення проблем у даній галузі може дати певний поштовх для введення нових тенденцій в розвитку

сучасної освіти. Тут варто акцентувати увагу на тому, що в сучасній Україні система освіти безперервно розвивається, а не стоїть на місці, а тому на даному етапі її розвитку для неї характерне постійне вдосконалення. Адже освіченість громадян – це ключовий показник розвитку суспільства.

Стан розробки теми. Доцільно зазначити, що дану тематику опрацьовували та досліджували багато різних вчених зокрема: В. Андрущенко, В. Базилевич, Д. Богиня, Т. Боголіб, Я.Болюбаш, В.Воронкова, Н. Верхоглядова, В. Вознюк, Р. Гуревич, М. Кадемія, М.Козяр, М. Кравчук, В. Приходько, А. Павленко, Г. Педченко, В. Пожуєв, Т.Решетілова та інші.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступає сфера освіти у її сталому розвитку.

Предмет дослідження. Наявні системи сфери освіти та чинники, що впливають на її розвиток. Особливості розвитку освіти в Україні.

Метою дослідження є висвітлення стану та особливостей розвитку освіти в сучасній Україні, визначення її проблем та можливі шляхи їхнього усунення.

Завдання дослідження. Завданням цього дослідження є з'ясування основних тенденцій розвитку освіти в Україні та окреслення шляхів її вдосконалення.

Викладення основного матеріалу. Розпочну висвітлення результатів дослідження із стану освіти у сучасній Україні.

Розкриваючи тему обраної наукової розробки доцільно підкреслити єдність освіти і науки. Порівнюючи ці два важливі поняття М. Кравчук акцентував увагу на відомий науковцям вислів, що « Наука без освіти мертва, а освіта без науки сліпа» [4, с.23]. Тобто цими словами підкреслено єдність і взаємну залежність освіти і науки.

Проголошення суверенітету і незалежності України одразу відкрило шлях для педагогічних інновацій, посилило пошук освітян для початку розбудови української національної системи освіти. Варто зазначити, що саме в цей час почали зароджуватися нові навчальні заклади, оригінальні та альтернативні школи, оригінальні концепції виховання, особливо дітей. Згодом необхідно науково осмислити і на основі цього сформулювати стратегію і тактику розвитку української національної освіти. Визначальними рисами української системи освіти на сучасному етапі розвитку нашої держави є заохочення навчання впродовж життя. У зв'язку зі швидкими змінами ринку праці необхідно розробляти короткострокові освітні програми підготовки та підвищення кваліфікації персоналу. Цю важливу функцію має виконувати система післядипломної освіти.

Основним нормативним документом у сфері освіти є Закон України «Про освіту». Він був прийнятий в 1991 році, а наразі існує редакція 2017 року. Закон визнає освіту пріоритетною сферою та основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і країни, її діяльність зазнала принципів змін. Українська освіта базується на гуманізмі, демократії, національній свідомості та взаємоповазі між державою та її народом. Закон визначає основні принципи виховання, структуру навчання, права та обов'язки учнів, учителів і батьків, порядок організації і управління, самоврядування освіти. Повна загальна середня освіта в Україні є обов'язковою.

У 2014 році в Україні було прийнято «Закон про вищу освіту», що поклало початок реформі освітньої галузі в нашій країні. Документ вносить багато змін, особливо щодо забезпечення якості вищої освіти як основного принципу Болонської декларації та пріоритету освітньої політики розвинутих європейських країн. Тому це вимагає фундаментальних змін у професійній діяльності та спеціалістах, оскільки вони мають працювати в постійних інноваціях. Акцентовано увагу на потребах їх професійного розвитку для надання якісних освітніх послуг та вдосконалення науково-педагогічної та інноваційної діяльності [6, с. 46].

За твердженням М. Кравчука «Впродовж останніх років в українському суспільстві зростає переконання щодо необхідності змін у підходах до підготовки юристів. На рівні держави активно обговорюються питання реформування вищої юридичної освіти». У концепції реформи передбачено посилити практичну складову юридичної освіти [5, с. 44].

Одним із основних принципів реалізації освіти є принцип безперервності та різноманітності. Він реалізується шляхом узгодження змісту та координації освітньої діяльності на різних освітніх рівнях, які є продовженням попередньої освітньої діяльності та які готують громадян до можливого переходу на наступний рівень. З цією метою оптимізується система перепідготовки працівників та підвищення їх кваліфікації, модернізується система післядипломної освіти відповідно до відповідних державних стандартів, формуються та розвиваються науково-виробничі комплекси, ведеться підготовка спеціалістів для здобуття наукового ступеня. Тому тут слід звернути увагу на те, що пошук шляхів впровадження нових парадигм і відповідних нових моделей освіти не обмежується додаванням дисциплінарного змісту чи дослідницької термінології. Йдеться про досягнення принципово інших освітніх цілей, які ніколи раніше не ставилися, включаючи досягнення нових і вищих рівнів освіти для кожної людини та суспільства в цілому.

Головною метою освітнього процесу як в Україні, так і в країнах Європи, є розвиток інтелектуального потенціалу нації. Утім за

даними МОН України, що відображені в «Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року», в Україні відбувається поступова освітня та наукова деградація: стрімко скорочується кількість дослідників, кількість промислових підприємств, що провадили інноваційну діяльність, спостерігається недостатнє використання науковцями можливостей участі в міжнародних програмах тощо [3, с. 3]. Негативними факторами, що впливають на розвиток сучасної української системи освіти, є: політична нестабільність в країні, падіння ВВП і ВНП, недостатній рівень фінансування освітньої галузі, неефективне використання наявних ресурсів і важелів, незавершеність законодавчої бази, застаріла матеріально-технічна база, несприятливий Інвестиційний клімат, неефективне функціонування соціальних і правових інститутів, «витік мізків» та інші фактори.

Для підтвердження аргументів, які наведені вище, можна сказати, що ми вже відчуваємо те, що освіта населення на даному етапі розвитку нашої держави не повністю відповідає потребам економічного, політичного і соціально-культурного розвитку країни. Можна з упевненістю сказати, що низький рівень професійної та загальної освіти великої частини населення, особливо молоді, ставить під загрозу не лише перспективи економічного зростання, а й соціальну стабільність. Тому визначення основних проблем системи освіти та пошук шляхів її модернізації є дуже актуальним питанням для України на сьогодні.

Варто зазначити, що сьогодні українська наука, зокрема, наука ЗВО, перебуває в критичному стані, який не тільки не відповідає потребам сучасної якісної освіти, а й створює реальну загрозу національній безпеці держави. Ще однією проблемою є низький рівень інноваційності освіти. В усі часи відносно невисокі показники науково-дослідної роботи в Україні були чи не найголовнішою причиною того, що жоден наш університет не зміг увійти до числа 500 найбільш рейтингових університетів світу [3, с. 3]. Найбільш очевидним негативним ефектом масовізації вищої освіти є девальвація отриманих кваліфікацій. Все більше і більше людей мають вищу освіту, а кількість робочих місць не зростає, тому зростає конкуренція та поширюється безробіття серед випускників вищої освіти. Фактично інфляція у вищій освіті відбувається і на сьогоднішній день. Ситуацію погіршує невідповідний зв'язок між структурою підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та економічними потребами – давня проблема української вищої освіти. Безсумнівно, що порядок підготовки фахівців країни необхідно узгодити з реальними потребами економіки України.

Також можна провести паралель між розвитком освіти в Україні та сучасними реаліями в державі. Безперечно, збройна агресія росії у 2022 році призведе до серйозних змін у системі освіти по всій

Україні. По-перше, скорочення національних видатків на освіту та бюджетних квот для вищих навчальних закладів, зниження доходів населення та значне зростання «освітньої імміграції» призведе до значного зниження внутрішнього попиту на вищу освіту. По-друге, водночас війна прискорила природну тенденцію оптимізації та коригування розвитку системи вищої освіти за структурою, обсягом, змістом тощо, посилила та розширила виклики, з якими вже стикалася освітня галузь до пандемії COVID-19. Для української системи освіти це стало стимулом, відкрило нове вікно можливостей і стало каталізатором давно назрілих змін щодо модернізації освіти. Зокрема, тут йдеться про розвиток цифрової та дистанційної освіти.

Висновки. Тематика розвитку освіти в Україні, аналіз та вирішення її проблем є пріоритетною в нашій державі, а тому потребує особливої уваги та пошуку шляхів удосконалення. Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновки, що система освіти на сучасному етапі розвитку України не є ідеальною чи довершеною, але з кожним роком спостерігаються все більші зрушення в розвитку та вдосконаленні даної галузі, а також впровадження нових методів та стандартів здійснення освіти в Україні. Тобто, можна прослідкувати певну еволюцію розвитку системи освіти, яка не зупиняється, а нові випробування стають поштовхом для активного розвитку в сфері освіти. Навіть при веденні війни йде певний розвиток освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Дідушин В. Проблеми розвитку освіти в сучасній Україні. Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету. 2021. С. 26-29.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-19. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 13.09.2022 р.)
3. Кравченко С. М. Тенденції розвитку освіти в країнах ЄС та Україні. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнар. наук.-пр. конф., м. Суми, 2020. С. 1-5.
4. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 524 с.
5. Кравчук М., Грицан О. Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників. *Актуальні проблеми правознавства*. Збірник наукових праць ЮФ ТНЕУ / Редкол. та ін. Випуск 2 Тернопіль. 2021. С. 42-49. URL: <http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/2-2021.pdf> (дата звернення 13.09.2022 р.)
6. Мукан Н., Блавт О. Розвиток освіти України на початку XXI століття: можливості та виклики. Гірська школа українських Карпат. № 21, 2019. С. 44-49.

7. Савенко В., Ігнатенко Н. Генеза державної політики в галузі освіти в Україні періоду незалежності. Актуальні проблеми правознавства. № 3. 2022. С. 43-48.
8. Стратегія інноваційного розвитку України на період до 2030 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (дата звернення 12.09.2022 р.)
9. Хомич Л. О., Баніт О. В. Здобутки та перспективи розвитку освіти України. Вісник Національної академії педагогічних наук України. №3 (1), 2021. С. 1-9.
10. Шевчук І., Шевчук А. Освітня аналітика кризь призму війни: виклики та можливості для вищої школи України. Економіка та суспільство. №39, 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-80> (дата звернення 12.09.2022 року)

Вертепна Я.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету
Науковий керівник: д.ю.н., професор
кафедри міжнародного права та
міграційної політики ЗУНУ
Дракохруст Т. В.*

ІНСТИТУТ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У результаті збройної агресії з боку Росії значна частина населення України перетворилася або на внутрішньо переміщених осіб, шукаючи безпечніші місця на території України, або на біженців за кордоном. Приплив біженців з України до Європи є найчисленнішою міграційною хвилею з часів Другої світової війни. І ми розуміємо, що біженці і особи, котрі потребують додаткового захисту вважаються однією із найменш захищених категорій населення.

Відповідно до рішення Ради ЄС від 4 березня 2022 р., було активовано Директиву ЄС про тимчасовий захист 2001/55/ЄС (її було ухвалено 2001 р. внаслідок багатьох вимушених переміщень населення в результаті воєнного конфлікту в Боснії та в Косові).

Тимчасовий захист вважається винятковою процедурою надання міжнародного захисту певній кількості людей одночасно та автоматично (тобто не потребує розгляду індивідуальних заяв). Це означає, що він є можливий лише в разі масового припливу чи неминучого масового напливу переміщених осіб із третіх країн, котрі не можуть повернутися до своїх країн [3].

В розумінні Директиви, переміщеними особами вважаються: